

Conclusions IV Assemblea de Periodistes

La solució a la crisi del periodisme és més periodisme

1. La crisi actual de les empreses periodístiques s'ha d'emmarcar en un context de crisi general del capitalisme que també li afecta com a sector. Una crisi que genera atur (més de 3 milions més d'aturats arreu de l'Estat espanyol, dels quals 11.000 són periodistes). Una crisi que, a més d'econòmica, també és política i social: es retallen drets i llibertats ciutadanes, socials i sindicals. En aquest marc, s'està produint una batalla de models econòmics i ideològics que està duent a l'imposició d'una economia neoliberal i d'un major autoritarisme polític.

2. No s'està produint una crisi del periodisme, sinó una crisi d'aquell model d'empresa que considera la informació una mercaderia, la qual cosa dona lloc a una crisi laboral que produeix, acomiadaments, atur i precarietat en la professió.

3. Estem vivint un procés de reconversió dels mitjans de comunicació que fa que en 2008 hi haguessin 3.000 periodistes aturats i el 2012 hi hagen 11.000 arreu de l'Estat i que està produït tant per un canvi tecnològic, com per un canvi de forma de consum dels mitjans de comunicació i per la crisi econòmica i social. Amb tot, el periodisme és un sector que fa anys que es troba en situació de precarietat laboral.

4. El sector dels mitjans de comunicació ha viscut especificitats pròpies segons les quals en els darrers en el qual s'havien inflat les seues possibilitats. Hi ha hagut:

Una bombolla mediàtica: han proliferat concessions de TDT locals sense que estigués clar quin anava a ser el seu futur.

Una bombolla acadèmica. En un sector en què hi ha un elevat atur existeix una sobre oferta formativa: 47 centres que ofereixen estudis de comunicació arreu de l'Estat espanyol, amb 41 graus de periodisme, 36 de comunicació audiovisual i 30 de publicitat.

Una bombolla publicitària: El model de negoci tradicional dels mitjans, basat en la publicitat, ha fet aigües perquè ja hi ha molts continguts gratuïts a la xarxa i perquè la crisi ha reduït la capacitat adquisitiva d'una part important de la població que ha fet menys interessants les inversions publicitàries.

Alhora també s'han assenyalat les importants desigualtats salarials, similars a les que es produeixen en altres sectors, entre els directius dels grans mitjans de comunicació i els treballadors que posen de evidència l'arbitrarietat dels EROS i les retallades salarials que actualment es produeixen, i que posen la crisi com a excusa.

Finalment, molts d'aquest grans mitjans de comunicació han impulsat polítiques amb un alt nivell d'endeutament a partir de polítiques d'expansió inflades que han dut a situacions insostenibles.

Totes aquestes circumstàncies han empitjorat la crisi que pateix el sector.

5. El periodisme no està en crisi. La funció social del periodisme és ara més necessària que mai en un context de sobreinformació en el qual es necessita professionals especialitzats que interpreten, analitzen i prioritzen la informació i que creen itineraris que permetin a la ciutadania tenir recursos per generar la seva pròpia opinió. Sense periodisme no hi ha democràcia.

6. S'està produint un canvi en el model d'empresa en el qual emergeixen noves formes d'organització del treball periodístic. El canvi tecnològic i la reducció de costos de producció genera l'oportunitat de què el periodisme s'emancipi del poder polític i econòmic i els seus interessos i estigui al servei del dret de la ciutadania a la informació. Aquest és un espai que està donant lloc a experiències d'autoocupació i d'empreses periodístiques cooperatives o autogestionades que ja estan en funcionament i que pot generar encara més nous mitjans de comunicació que apostin per la qualitat informativa i el servei ciutadà.

Tot i que aquests nous mitjans hauran de conviure amb els grans mitjans lligats a grups econòmics. En aquest sentit, té una gran importància el manteniment d'un model de mitjans de comunicació públics autònoms i que no obeeixin als interessos governamentals.

8. En els nous models de mitjans de comunicació s'haurà de revisar quin és l'interès informatiu i diferenciar allò interessant i allò important. S'hauran de prioritzar factors com l'anàlisi i la investigació front als que es prioritzen actualment com ara l'actualitat, l'espectacularitat i el conflicte. Malgrat els canvis tecnològics, la deontologia periodística, la voluntat del rigor dels professionals, roman inalterable i són la base de la informació de qualitat.

9. S'ha de combatre el desprestigi que pateix la professió entre l'opinió pública, per servir interessos econòmics i polítics, i conscienciar-la de la funció social del periodisme. Amb tot, l'Assemblea reconeix que s'ha realitzat males pràctiques producte de la precarietat laboral, la por i les pressions dels grups d'interès i dels interessos econòmics i polítics dels propis mitjans. Els que defineixen actualment el que passa als mitjans de comunicació no són els periodistes sinó els gerents, els quals decideixen no només quants periodistes hi ha en plantilla, sinó quins temes s'aborden a partir d'interessos comercials. Per això es fa una crida a tornar a recuperar l'autoestima i l'autonomia dels professionals del periodisme i a treballar per un periodisme lliure i crític que no se centre en les declaracions i en les fonts oficials.

10. L'exercici del periodisme s'ha de vincular clarament al dret a la informació de la ciutadania, sense aquest lligam la professió perd el seu significat i la seua importància al si de les democràcies.

11. S'aposta per la regulació del dret a la informació, de la professió periodística i es defensa el paper social dels mitjans de comunicació públics locals, comarcals i catalans en la cohesió social. Totes aquestes regulacions són possibles en el marc de l'Estatut de Catalunya i de la Constitució espanyola. Alhora, també es planteja la necessitat de regulació laboral de la professió periodística per evitar que la precarietat dificulte el seu exercici amb independència.

12. Cal repensar el model i forma d'organització dels sindicats de periodistes per tal d'ampliar la seua base social que els permeti anar més enllà del dia a dia a les empreses i fer noves propostes per a garantir la funció social de la professió.

Resolucions de suport

Com a resultat de tot l'anterior, la IV Assemblea de Periodistes adopta les següents resolucions:

1. Denuncia l'assetjament a què estan sotmesos els mitjans de comunicació de comunicació pública. Les administracions obliden el paper de cohesió social que desenvolupen que en el cas dels mitjans locals –tant, sobretot, públics, però també privats– és especialment significatiu.

2. Se solidaritza amb les diferents lluites laborals que s'estan produint en mitjans públics com privats, locals com d'àmbit català i que s'enfronten a ERO o retallades salarials com els que s'estan produint a: COM Ràdio-XAL, la SER o l'Agència EFE. Denuncia les dures mesures preses en diferents

ràdios i televisions d'àmbit local com ara les de l'Hospitalet, Badalona, Gavà o Manlleu que en algun cas ha suposat el tancament de les emissions per ones. La IV Assemblea afirma que s'està fent servir la crisi com a excusa per aplicar polítiques laborals clarament regressives.

3. L'Assemblea de Periodistes, d'acord amb els textos aportats per al debat, denuncia la creixent precarietat laboral dels col·laboradors, el col·lectiu més desprotegit i reclama la regulació laboral del sector en la línia d'altres països europeus. A més, vol fer una referència a la situació de desenes de periodistes de revistes especialitzades d'editorials com MC Edicions -que ha tancat 70 de les 80 capçaleres que tenia- i Globus Comunicació -que està en concurs de creditors- i que s'han quedat sense feina.

4. L'Assemblea de Periodistes se solidaritza amb la publicació *Café amb llet* que està sent perseguida per haver fet un reportatge d'investigació i denúncia de presumptes casos de corrupció a la sanitat catalana.

5. L'Assemblea de Periodistes considera que la tasca efectuada al llarg de la trobada ha de tenir continuïtat i encomana als organitzadors que impulsin els mecanismes adequats perquè el que s'hi ha discutit i proposat sigui posat en pràctica de manera immediata, especialment en allò que es refereix a trobar nous models de desenvolupament de projectes informatius, d'exercici del periodisme i d'organització dels professionals de la informació. Això s'ha de traduir en què a partir dels assistents a l'assemblea es constitueixi una comissió de treball –que si ho creu oportú, es podrà subdividir– que desenvoluparà aquestes conclusions amb l'objectiu que en la pròxima assemblea es puguin presentar propostes molt més concretes.

Barcelona, 16 de juny de 2012